Patiënteninformatie

Bestraling bij een tumor in het hoofd-halsgebied

Afdeling Radiotherapie

umcg

Contactgegevens

Algemeen nummer UMCG (050) 361 61 61

U kunt hier ook terecht met algemene vragen over het UMCG. Bijvoorbeeld over de bereikbaarheid van het UMCG, het parkeren of wat de bezoektijden zijn.

Afdeling Radiotherapie

Zorgadministratie, voor polikliniekafspraken (050) 361 27 11.
Patiëntenservice, voor vragen en klachten die met uw behandeling hebben te maken. Bereikbaar van 8.15 - 12.00 uur en van 13.15 - 16.00 uur (050) 361 93 65.
radiotherapie.umcg.nl

Patiënteninformatie (050) 361 33 00

U kunt hier onder andere terecht met vragen over de gang van zaken in het UMCG, vragen over andere gezondheidszorginstellingen, verwijsprocedures en patiënten-verenigingen. Ook kunt u hier terecht voor opmerkingen en klachten. Bereikbaar maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur.

Informatiecentrum Oncologie (050) 361 59 34

U kunt hier terecht voor algemene informatie over zaken die met kanker te maken hebben.
Geopend maandag t/m donderdag van 9.00 - 16.30 uur en op vrijdag van 9.00 - 13.00 uur.
Adres: Fonteinstraat 20A
informatiecentrumoncologie.umcg.nl

Inhoud

Uw bestralingsschema 2

Bestraling in het hoofdhalsgebied 3

Wat is radiotherapie? 3

Uw zorgverleners 4

Het eerste bezoek 6

Het eerste gesprek met de radiotherapeut-oncoloog 7

Kennismakingsgesprek medewerker Patiëntenservice 9

Masker maken 10

Scans 11

Over de bestraling 13

Controles tijdens de behandeling 16

Bijwerkingen tijdens de bestraling 18

Bijwerkingen na de bestraling 21

Controles na de behandeling 23

Voorbeeldvragen voor eerste gesprek met radiotherapeut-oncoloog 25

Bent u niet tevreden? Vertel het ons! 27

Uw bestralingsschema

Aantal bestralingen _____

Aantal bestralingen per dag:

☐ 1 bestraling per dag

☐ 4 dagen in de week 1 bestraling per dag; 1 dag in de week 2 bestralingen per dag

Aantal weken _____

Behandelend radiotherapeut-oncoloog _____

Hieronder een overzicht van de belangrijkste afspraken en waar deze plaats vinden. Eventueel kunt u zelf datum en tijd invullen in de eerste kolom. Deze afspraken krijgt u thuis gestuurd; net als de afspraken van de bestraling voor de eerste week. De volgende bestralingsafspraken krijgt u per week mee van de laboranten op het bestralingstoestel.

Datum + tijdstip	Activiteit	Plaats
	1ste gesprek met de radiotherapeut-oncoloog	afdeling Radiotherapie, Fonteinstraat 18
	Masker maken	mouldroom of CT-ruimte, afdeling Radiotherapie, Fonteinstraat 18
	CT-scan	afdeling Radiotherapie, Fonteinstraat 18
	MRI-scan	afdeling Radiotherapie, Fonteinstraat 6
	PET-scan	afdeling Nucleaire Geneeskunde & Moleculaire Beeldvorming, Langstraat 4
	Start bestraling	afdeling Radiotherapie, Fonteinstraat 18 of UMCG Protonencentrum, Vrydemalaan 15

Datum + tijdstip	Activiteit	Plaats
	Dagelijks: mondhygiënist	afdeling Radiotherapie, Fonteinstraat 18
	1ste gesprek diëtist	afdeling Radiotherapie, Fonteinstraat 18
	Laatste bestraling	afdeling Radiotherapie, Fonteinstraat 18 of UMCG Protonencentrum, Vrydemalaan 15
	1e controle afspraak. Deze afspraak wordt met u afgesproken in uw laatste week van de bestraling.	afdeling Radiotherapie, Fonteinstraat 18
	MRI/CT (8 weken na de laatste bestraling)	afdeling Radiologie, Fonteinstraat 6

Bestraling in het hoofdhalsgebied

Na onderzoek is duidelijk geworden dat u een tumor heeft in het 'hoofd-halsgebied'. De medisch specialist, die u behandelt, heeft met u besproken dat u in aanmerking komt voor bestraling (radiotherapie). U bent daarom doorverwezen naar de afdeling Radiotherapie van het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG).
Met deze brochure willen we u zo goed mogelijk informeren over de gang van zaken rondom uw behandeling op de afdeling Radiotherapie. De informatie in deze brochure is een aanvulling op de gesprekken die u heeft met de verschillende medewerkers van deze afdeling. U kunt zo thuis alles nog eens rustig nalezen.

Wat is radiotherapie?

Radiotherapie

Radiotherapie betekent: behandeling door middel van straling. Deze straling kan bestaan uit fotonen of protonen.
Het uitgangspunt van radiotherapie is dat essentiële onderdelen van de tumorcellen beschadigd raken. Radiotherapie is een plaatselijke behandeling en heeft daarom alleen effect in het gebied dat bestraald wordt. De stralen kunnen zorgvuldig op iedere plaats van het lichaam worden gericht. Het omliggende gezonde weefsel zal echter ook invloed van de straling ondervinden (bijwerkingen). Er wordt voor u een nauwkeurig bestralingsplan gemaakt om de tumor goed te behandelen, de gezonde weefsels zo min mogelijk te belasten en hiermee de bijwerkingen voor u zo veel mogelijk te beperken.

Er blijft geen straling achter in het lichaam na elke bestraling. U wordt niet radioactief en er wordt geen straling uitgescheiden in bijvoorbeeld zweet, urine, ontlasting of sperma.

Fotonentherapie

Dit is de behandeling waarbij er gebruik wordt gemaakt van röntgenstraling. Dit zijn onzichtbare stralen, elektromagnetische golven, waarmee ook röntgenfoto's worden gemaakt. Bij fotonentherapie gebruiken we dezelfde soort stralen, maar dan met een veel hogere energie.

Protonentherapie

Bij protonentherapie wordt er geen gebruik gemaakt van röntgenstralen, maar van protonen. Protonen zijn positief geladen deeltjes.

Het voordeel van protonentherapie ten opzichte van fotonentherapie is dat er in een aantal gevallen nog nauwkeuriger en zorgvuldiger kan worden bestraald. De belasting op het gezonde weefsel kan verder worden verminderd. Hiermee neemt ook de kans op bijwerkingen op de lange termijn af. De mate waarin de gezonde weefsels beter kunnen worden gespaard dan met fotonen verschilt van patiënt tot patiënt. Er is een methode ontwikkeld waarmee voor de individuele patiënt een inschatting kan worden gemaakt of protonentherapie voordeel oplevert ten opzichte van fotonentherapie. Op basis van dit resultaat wordt besloten of u wel of niet in aanmerking komt voor protonentherapie.

Uw zorgverleners

De definitieve diagnose en de behandeling die u krijgt is eerst besproken in het multidisciplinaire behandelteam, bestaande uit specialisten van verschillende afdelingen. Tijdens uw behandeling op de afdeling Radiotherapie krijgt u met verschillende zorgverleners te maken:

De medewerker zorgadministratie

De medewerker van de zorgadministratie vindt u bij de balie. Deze medewerker zorgt voor uw inschrijving en regelt uw controleafspraken.

De medewerker Patiëntenservice

De medewerkers Patiëntenservice zorgen voor een goede voortgang en begeleiden u gedurende uw bestralingsbehandeling. Zij zijn voor u het eerste aanspreekpunt op de afdeling Radiotherapie als u vragen heeft (zie ook pagina 9).

De radiotherapeut-oncoloog

Uw behandelend arts op de afdeling Radiotherapie is een radiotherapeut-oncoloog. Dit is een medisch specialist op het gebied van de behandeling van kanker door middel van bestraling. De radiotherapeut-oncoloog die u behandelt is gespecialiseerd in de behandeling van patiënten met een tumor in het hoofdhalsgebied. Er zijn meerdere gespecialiseerde hoofdhals radiotherapeut-oncologen werkzaam op de afdeling. Het kan ook zijn dat uw behandelend arts een arts in opleiding tot radiotherapeut-oncoloog is en onder supervisie werkt van een radiotherapeut-oncoloog. De arts die u behandelt, stelt zich op de hoogte van uw ziektegeschiedenis en persoonlijke omstandigheden en stelt uw behandelplan vast. Gedurende uw behandeling voert de arts controles bij u uit. De controle-afspraken vinden plaats op een vaste dag. Bij afwezigheid van uw eigen arts neemt een andere radiotherapeut-oncoloog of arts in opleiding, die goed op de hoogte is van uw situatie, de controle over.

De radiotherapeutisch laborant

De radiotherapeutisch laborant zorgt voor de technische uitvoering van uw bestralingsbehandeling. De laborant houdt zich bezig met de voorbereidingen van uw bestraling en voert de daadwerkelijke bestraling uit.

De diëtist

Bij een bestralingsbehandeling in het hoofdhalsgebied kunt u klachten krijgen van een droge mond, een verminderde smaak, taai slijm als ook pijnklachten (zie ook pag. 18). Hierdoor heeft u soms minder trek. Het is belangrijk dat u zo goed mogelijk blijft eten en voldoende blijft drinken om uw spiermassa en gewicht op peil te houden. De diëtist kan u adviseren hoe u hier het beste mee om kunt gaan. In de eerste week van de bestralingsperiode heeft u een kennismakingsgesprek met de diëtist op onze afdeling Radiotherapie van het UMCG. Als het nodig is kunt u wekelijks een vervolgafspraak krijgen. De diëtist is aanwezig op onze afdeling op dinsdag en vrijdag van 8.30 – 17.00 uur. Eventueel is de diëtist ook telefonisch of per e-mail te bereiken: (050) 361 46 03 en dietistoncologie@umcg.nl.

De mondhygiënist

Mogelijk heeft u tijdens de vooronderzoeken al kennis gemaakt met de mondhygiënist. Om de klachten van een droge mond, taai slijm en een verminderde smaak (zie ook pagina 18) zoveel mogelijk te beperken, kunt u tijdens de bestralingsbehandeling dagelijks de mondhygiënist op onze afdeling Radiotherapie bezoeken. Om uw klachten te beperken kan zij uw mondholte professioneel reinigen met een spray en kan zij u adviezen geven voor de mondverzorging thuis. De mondhygiënist is op onze afdeling aanwezig op maandag, woensdag en donderdag van 8.30 - 12.00 uur en van 13.00 - 16.00

uur, dinsdag van 13.00 - 16.00 uur en op vrijdag van 8.30 - 12.00 uur. U kunt voor of na uw bestraling zonder afspraak bij de mondhygiënist binnenlopen.

De medisch oncoloog

Binnen het multidisciplinair behandelteam is besproken of u in aanmerking komt voor alleen radiotherapie of voor radiotherapie in combinatie met chemotherapie of immunotherapie. Of u een combinatiebehandeling met chemotherapie of immunotherapie krijgt, is afhankelijk van onder andere de uitbreiding van de tumor en het type tumor.

De medisch oncoloog onderzoekt of u in aanmerking kunt komen voor chemotherapie of immunotherapie, bijvoorbeeld op basis van uw algehele gezondheid, uw conditie en de functie van uw nieren. Uit onderzoek is bijvoorbeeld gebleken dat chemotherapie of immunotherapie geen toegevoegde waarde heeft bij patiënten die ouder zijn dan 70 jaar. De chemotherapie of immunotherapie wordt meestal gelijktijdig met de bestralingsbehandeling gegeven. Deze behandeling wordt verzorgd vanuit de afdeling Medische Oncologie. U krijgt hier aparte afspraken voor of heeft deze al gehad.

Het eerste bezoek

De datum en het tijdstip voor uw eerste bezoek aan de afdeling Radiotherapie in het UMCG vindt u in de bijgevoegde brief of is u mondeling meegedeeld.

Centrale inschrijving

Als u voor de eerste keer naar het UMCG komt of als uw Burger Service Nummer (BSN) nog niet is bijgeschreven op uw UMCG-pasje, schrijft u zich eerst in bij een centrale inschrijfbalie. De inschrijfbalies vindt u in de ontvangsthal (bij P-Zuid) en tegenover Fonteinstraat 20 (bij P-Noord).

Om u in te schrijven heeft u nodig:
- uw UMCG-pasje, als u deze al heeft
- uw afsprakenbrief
- uw bewijs van inschrijving van uw zorgverzekeraar
- een geldig identiteitsbewijs.

Daarna gaat u naar de afdeling Radiotherapie en meldt u zich bij de receptie, waar uw gegevens gecontroleerd worden.

Het is van belang dat u, ook tijdens en na de bestralingsbehandeling, adreswijzigingen doorgeeft aan de zorgadministratie van de afdeling Radiotherapie via telefoonnummer (050) 361 27 11. De medewerkers zijn op werkdagen bereikbaar van 8.00 tot 16.30 uur.

Nadat u zich heeft gemeld, kunt u plaatsnemen in de wachtkamer. Eén van de radiotherapeut-oncologen of een medewerker Patiëntenservice haalt u hier op.

Het eerste gesprek met de radiotherapeut-oncoloog

In het gesprek bespreekt de radiotherapeut-oncoloog het volgende met u:
- De werkwijze op de afdeling Radiotherapie.
- Welke voorbereidende onderzoeken er nodig zijn, voordat u kunt starten met de bestraling.
- Hoe vaak u bestraald gaat worden (dit zegt niets over de ernst van de aandoening).
- Met welke soort straling u behandeld wordt: fotonen of protonen.
- Of u in aanmerking komt voor bestraling in combinatie met chemotherapie of immunotherapie.
- Het doel en het te verwachten resultaat van de behandeling.
- Welke bijwerkingen bij de behandeling kunnen optreden. (zie ook pagina 17)
- De controles tijdens de behandeling.
- De controles na afloop van de behandeling (nazorg, zie ook pagina 23).
- Lopend wetenschappelijk onderzoek waar u eventueel aan mee kunt doen.

Om u voor te bereiden op dit eerste gesprek kan het overzicht met voorbeeldvragen op pagina 24 u helpen.

Wie komt in aanmerking voor protonen?

Binnen de Nederlandse Vereniging voor Radiotherapie en Oncologie hebben de protonencentra in Nederland richtlijnen ontwikkeld over welke patiënten in aanmerking komen voor behandeling met protonen.
Bestraling bij patiënten met hoofdhalskanker kan gedurende de rest van het leven leiden tot problemen met slikken en een droge mond. Het risico hierop neemt toe naarmate de stralingsdosis in de slikspieren, speekselklieren en mondholte toeneemt. Bij een aantal patiënten die worden bestraald in verband met hoofdhalskanker is de stralingsdosis in deze organen met fotonen al zo laag, dat er geen voordeel is te verwachten van protonen. Er zijn echter ook patiënten, waarbij de stralingsdosis in de slikspieren, speekselklieren of mondholte met fotonen fors is en er een aanzienlijk risico is op slikklachten en een droge mond gedurende de rest van het leven. Als dat bij u het geval is, kan uw behandelend radiotherapeut-oncoloog een zogenaamde planningsvergelijking aanvragen om te onderzoeken of bestraling met protonen dit risico kan verminderen.

Wat is een planningsvergelijking?

Voor de planningsvergelijking wordt er een bestralingsplan met fotonen gemaakt en een met protonen. Door het protonenplan te vergelijken met het fotonenplan (planningsvergelijking) kan worden bepaald of bestraling met protonen inderdaad leidt tot een afname van het risico op slikklachten of een droge mond.

Uitslag planningsvergelijking

De uitslag van de planningsvergelijking is vaak pas een paar dagen voor de eerste bestraling beschikbaar. U hoort dus pas een paar dagen voor start van uw behandeling of u met fotonen of met protonen wordt behandeld.

Voorbereidingen op uw bestralingsbehandeling

De precieze invulling van de behandeling kan per patiënt verschillen. Daarom kan het zijn dat niet alle onderstaande voorbereidingen bij u nodig zijn. De radiotherapeut-oncoloog bespreekt met u welke voorbereidende onderzoeken u krijgt.
De voorbereiding voor een bestraling in het hoofdhalsgebied bestaat over het algemeen uit:

1. Kennismakingsgesprek medewerker Patiëntenservice
2. Masker maken
3. CT scan
4. PET-CT scan
5. MRI scan
6. Bloedonderzoek
7. Speekselafname
8. Invullen vragenlijsten
9. Bezoek aan mondhygiënist
10. Bezoek aan diëtist
11. Eventueel bezoek aan de medisch oncoloog (indien chemotherapie of immunotherapie wordt overwogen).

Wetenschappelijk onderzoek

Het UMCG is een universitair centrum. Dit betekent dat er naast patiëntenzorg ook medisch wetenschappelijk onderzoek wordt gedaan met als doel de kwaliteit van de behandeling verder te verbeteren. De afdeling Radiotherapie van het UMCG neemt deel aan een aantal nationale en internationale medisch wetenschappelijke onderzoeken. Ook wordt er medisch wetenschappelijk onderzoek gedaan dat door medewerkers van het UMCG wordt geleid. Alle medisch wetenschappelijke onderzoeken die in het UMCG worden verricht zijn beoordeeld en goedgekeurd door de Medisch Ethische Toetsingscommissie (METc).

Als een onderzoek voor u van toepassing is, wordt u gevraagd om hieraan deel te nemen. U kunt hier tijdens het eerste gesprek met de radiotherapeut-oncoloog voor worden gevraagd. Ook in een later stadium tijdens of na de bestralingsbehandeling kunt u nog gevraagd worden voor deelname aan medisch wetenschappelijk onderzoek. Uw behandelend radiotherapeut-oncoloog of een arts-onderzoeker informeert u zowel mondeling als schriftelijk over het onderzoek. Daarna kunt u aangeven of u aan het medisch wetenschappelijk onderzoek mee wilt doen. Wij stellen uw medewerking zeer op prijs, maar benadrukken dat u niet verplicht bent om mee te doen. Uw deelname is geheel vrijwillig.

Kennismakingsgesprek medewerker Patiëntenservice

Na het eerste gesprek met de radiotherapeut-oncoloog heeft u een kennismakingsgesprek met een medewerker van de Patiëntenservice. Zij checken of u het gesprek met de radiotherapeut-oncoloog goed heeft begrepen, vertellen de gang van zaken op de afdeling Radiotherapie en geven informatie over het vervoer (eigen vervoer, taxi en ambulance) of over mogelijkheden voor tijdelijke huisvesting wanneer dit nodig is. Tijdens uw bestralingsbehandeling zijn de medewerkers van de Patiëntenservice uw aanspreekpunt op de afdeling Radiotherapie. Zij zullen zorgen voor een goede voortgang en begeleiding. U heeft regelmatig contact met een medewerker van de Patientenservice, bijvoorbeeld bij:

Bloedonderzoek

Voor de voorbereiding op de bestraling wordt er bloed bij u afgenomen door een medewerker van de Patiëntenservice. Er wordt hierbij gecontroleerd of uw nieren en schildklier goed werken. Dit om te kijken of u contrastmiddel kunt krijgen bij de scans. En om in de gaten te houden of uw schildklier door de bestraling niet te slecht gaat werken. Als u in aanmerking komt voor chemotherapie of immunotherapie wordt er extra bloed afgenomen, bestemd voor de medisch oncoloog. De medisch oncoloog heeft de informatie uit het bloed nodig om te beoordelen of chemotherapie of immunotherapie mogelijk is.

Huid- en wondverzorging

Als u tijdens de bestralingsbehandeling last van een geïrriteerde huid en/of jeuk krijgt, kunt u van één van de medewerkers van de Patiëntenservice een crème krijgen om dit te verminderen. Als uw huid open is gegaan geven zij u adviezen over wondverzorging. Zij helpen u bij het verzorgen van uw open huid en schakelen eventueel de thuiszorg in wanneer extra medische hulp thuis gewenst is (zie ook pagina 20).

Wegen

Tijdens uw bestralingsbehandeling weegt een van de medewerkers van de Patientenservice u wekelijks. Dit om eventueel gewichtsverlies op tijd te signaleren en hier in overleg met uw radiotherapeut-oncoloog en de diëtist actie op te ondernemen.

Vragenlijsten

De afdeling Radiotherapie van het UMCG probeert de kwaliteit van de behandeling steeds te verbeteren. Daarbij wordt uiteraard gekeken of de tumor goed op de behandeling reageert. Met behulp van moderne bestralingstechnieken proberen we de bijwerkingen en complicaties van de bestralingsbehandeling zoveel mogelijk te voorkomen en de ernst te beperken. Dit is belangrijk omdat uit onderzoek blijkt dat de kwaliteit van leven van patiënten, die zijn bestraald op het hoofdhalsgebied, voor een groot deel wordt bepaald door de bijwerkingen op de langere termijn na de bestralingsbehandeling.
Door alle patiënten voor, tijdens en na de behandeling vragenlijsten in te laten vullen, kunnen we nauwkeurig de klachten van patiënten in kaart brengen. Het invullen van de vragenlijsten doet u met een speciale computer op de afdeling, die eenvoudig is te bedienen. Een medewerker van onze afdeling kan u hierbij zo nodig helpen. De gegevens worden gebruikt om de kwaliteit van de behandeling steeds verder te verbeteren en te optimaliseren. De antwoorden op deze vragen zijn door de behandelend arts niet in te zien en worden soms in de spreekkamer nog een keer gevraagd.

Masker maken

Bij een bestraling in het hoofdhalsgebied gebruiken we een masker. Dit masker zorgt ervoor dat uw hoofd en uw schouders tijdens de bestraling altijd in dezelfde houding liggen. Het is erg belangrijk dat u tijdens de bestraling uw hoofd niet beweegt. Op het masker zetten we tijdens het maken van de scans lijnen en markeringspunten. Hiermee zorgen we ervoor dat u elke keer precies op dezelfde plaats wordt bestraald.

Het masker is van kunststof. We maken het op maat, naar de vorm van uw hoofd en/of hals. Het materiaal wordt eerst warm gemaakt, waardoor het zacht en elastisch wordt. Daarna leggen we het op uw gezicht. Dit voelt eerst even warm aan, maar koelt snel weer af. Er zitten gaatjes in het masker en uw neus wordt niet afgedekt, dus u kunt vrij ademhalen. Na 5 tot 10 minuten is het masker stevig. Het heeft dan de vorm van uw hoofd en/of hals en is makkelijk weer te verwijderen van uw gezicht.

Het maken van het masker kan op twee momenten gebeuren: direct na het eerste gesprek met uw radiotherapeut-oncoloog of direct vóór de CT-scan. Als u last heeft van claustrofobie, is het belangrijk dat u dit van te voren bij uw behandelend radiotherapeut-oncoloog aangeeft.

Als het maskermateriaal nog warm en zacht is, wordt het gevormd naar uw hoofd. Na 5 tot 10 minuten is het masker stevig en afgekoeld.

Scans

Voordat u bestraald wordt, maken we eerst scans. Zo krijgen we een goed beeld van de tumor en waar die zit. We kunnen de tumor dan zo precies mogelijk bestralen. Daarom moet u bij het maken van alle scans zo stil mogelijk en steeds in dezelfde houding liggen.

Scans die u kunt krijgen zijn een CT-scan, PET-scan en/of MRI-scan. Al deze scans brengen de tumor op een andere manier in beeld. U heeft misschien eerder al 1 of meerdere van deze scans gehad. We maken de scans dan nog een keer, maar nu met uw masker op. In deze houding, met het masker op, ligt u ook tijdens de bestraling.

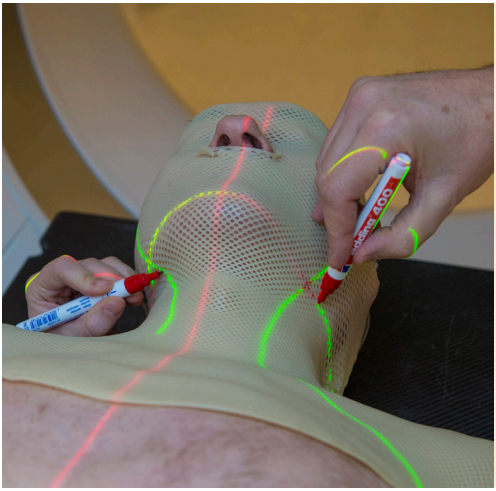

Tijdens het maken van de scans worden er lijnen en markeringspunten op het masker getekend. Deze worden tijdens de bestraling gebruikt om op de juiste plek te bestralen.

U krijgt van de afdeling Radiologie aanvullende informatie over de PET-scan en/of MRI-scan. Hierin leest u wat u moet doen en laten voor, na en tijdens de scans. Dit is bedoeld om de scans zo goed mogelijk te laten verlopen. Als u tijdens een onderzoek een contrastmiddel krijgt, mag u bijvoorbeeld een bepaalde periode van tevoren niet eten en drinken.

Contrastmiddel

We gebruiken bij scans meestal een contrastmiddel. Via een infuus komt dit middel in een ader. Deze vloeistof maakt de tumor en zijn omgeving beter zichtbaar op de scans. Soms is dit contrastmiddel jodiumhoudend. Als u weet dat u een allergie heeft voor jodiumhoudend contrastmiddel, meldt dit dan nog een keer aan uw behandelend arts.

Claustrofobie

U ligt bij sommige scans in een kleine, afgesloten ruimte. Kunt u hier niet tegen? Geef dit dan vóór de scan door aan uw radiotherapeut-oncoloog. Dan proberen we samen een oplossing te vinden.

CT-scan

Wij verzoeken u om één uur voorafgaand aan de CT-scan niet meer te eten. Het innemen van medicijnen mag. Deze mogen met water ingenomen worden.

Bij een CT-scan maken we röntgenfoto's van dwarsdoorsnedes van weefsels en organen. U ligt dan in dezelfde houding als die waarin u later bestraald gaat worden. U heeft het masker op.

PET-scan

Kankercellen verbruiken veel brandstoffen, met name suiker. Dit heet ook wel glucose. Met een PET-scan zien we hoeveel glucose weefsels en organen gebruiken. Zo kunnen we de tumor opsporen. U krijgt voor dit onderzoek radioactieve glucose toegediend via een infuus. Ook hier heeft u het masker op.

MRI-scan

Een MRI-scanner is een soort tunnel die werkt met onschadelijke radiogolven en een hele sterke magneet. U ligt tijdens deze scan in dezelfde houding als die waarin u bestraald gaat worden, met het masker op.

Over de bestraling

Bij een tumor in het hoofd-halsgebied bestralen we meestal 33 tot 35 keer. Behalve als uw gezondheid dat niet toelaat. Dan bestralen we minder vaak: ongeveer 3 tot 16 keer. Dit overlegt de radiotherapeut-oncoloog met u.

Afspraken

U krijgt wekelijks de bestralingsafspraken voor de volgende week.

U wordt 5-6 keer per week bestraald, van maandag tot en met vrijdag. Bij zes keer heeft u op één dag in de week twee bestralingen. Er zit dan tenminste zes uur tussen de 1e en 2e bestraling. Als u ook chemotherapie of immunotherapie krijgt, krijgt u deze behandeling tegelijk met de bestraling.

We kunnen u niet elke dag op hetzelfde tijdstip behandelen. Dit komt omdat we rekening moeten houden met andere afspraken zoals het maken van een CT-scan en de controlebezoeken met uw radiotherapeut-oncoloog. Probeert u zich zoveel mogelijk aan de afspraken te houden en dus zo weinig mogelijk afspraken te verplaatsen. Als u een keer echt niet kunt op aangegeven tijdstip, kunt u dit overleggen met Patiëntenservice. We bekijken dan of we een nieuwe afspraak kunnen maken.

Het is belangrijk dat uw behandeling zo weinig mogelijk onderbroken wordt. Het kan daarom gebeuren dat u een afspraak heeft op een feestdag, bijvoorbeeld op Hemelvaartsdag. Normaal gesproken heeft u in het weekend geen afspraak. Dit is een rustperiode, om bij te komen van de behandeling. Heel soms zijn er echter bestralingsafspraken op zaterdag of zondag in verband met feest- of onderhoudsdagen.

Melden voor de bestraling

Als u voor de eerste bestraling komt, meldt u zich bij de balie. Bij fotonentherapie kunt u de volgende bestralingen plaatsnemen in de wachtruimte bij het bestralingstoestel. Voor protonentherapie meldt u zich altijd bij de balie op de eerste verdieping van het Protonentherapiecentrum.

U wordt naar de kleedkamer gebracht als u aan de beurt bent. Als u zich heeft omgekleed, gaat u met de laborant mee naar de bestralingsruimte.
Voor protonentherapie mogen er geen verzorgingsproducten, zoals bijvoorbeeld gel, in uw haar zitten. Als uw haar nat is voor de protonentherapie, moet u uw haar eerst drogen.

De bestraling

De laborant zorgt ervoor dat u in dezelfde houding ligt als tijdens de voorbereidende scans. Daarvoor gebruiken we de lijnen en markeringspunten op uw masker, en de rood en groen gekleurde laserlijnen in de bestralingsruimte. Na de controles en voorbereidingen gaat de laborant de ruimte uit en wordt de bestraling gestart. De laborant houdt u in de gaten via camera's. U spreekt met de laborant af wat u moet doen als u moet hoesten of om een andere reden niet stil kan blijven liggen. De laborant stopt dan de bestraling en komt bij u in de bestralingsruimte.

U wordt vanuit verschillende richtingen bestraald, terwijl u stil blijft liggen. Dit doen we door het bestralingstoestel om u heen te laten draaien. Of door de tafel waar u op ligt te draaien. U voelt niks van de bestraling. Als de bestraling klaar is, stopt het bestralingstoestel automatisch.
De straling ziet of voelt u niet. U wordt niet radioactief door de bestraling.

Eén van de fotonenbestralingsapparaten in het UMCG.

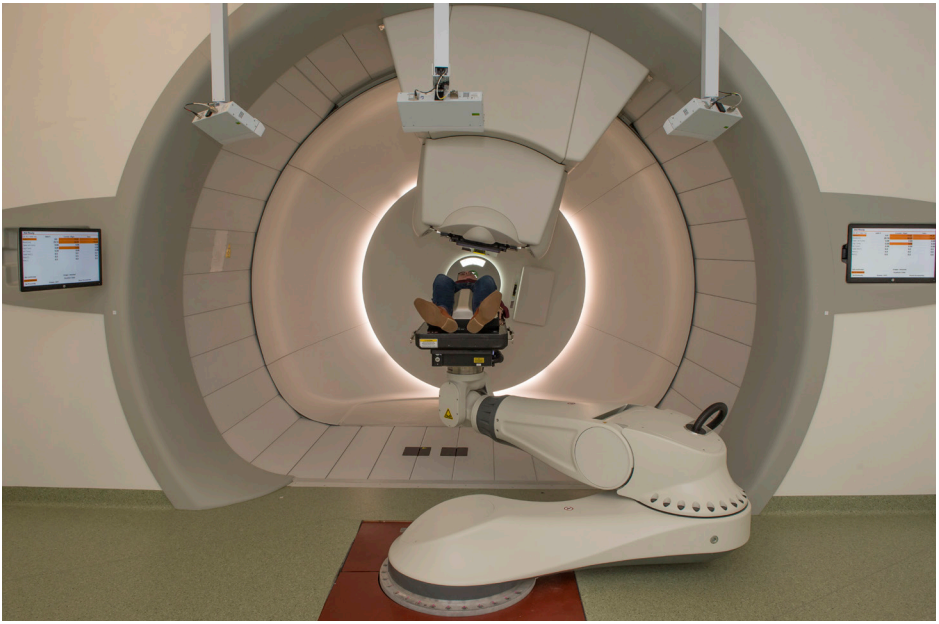

Eén van de protonenbestralingsapparaten in het UMCG Protonentherapiecentrum.

De bestraling zelf duurt maar een paar minuten. U bent wel langer in de bestralingsruimte. Die tijd gebruiken we voor controles en voorbereidingen. Fotonentherapie duurt per keer gemiddeld 15 minuten. Een protonenbehandeling duurt per keer gemiddeld 25 minuten.

We maken regelmatig een röntgenfoto of scan als u op het bestralingstoestel ligt. Dit doen we om te controleren of u goed ligt. We kunnen daarmee niet zien wat het effect van bestraling op de tumor is. In het bestralingsapparaat zit apparatuur waarmee we deze foto of scan kunnen maken. Er bestaat een mogelijkheid dat er een extra CT-scan gemaakt moet worden naar aanleiding van deze controles.

(Taxi-)vervoer

U kunt in aanmerking komen voor vergoeding van de reiskosten. Hiervoor kunt u een formulier aanvragen bij uw zorgverzekeraar.
Als u met een taxi bent gekomen dan kunt u na de bestraling in het UMCG bij de informatiebalie van ingang nummer 11 vragen te bellen om uw vervoer terug. U kunt in de hal bij de informatiebalie op uw taxi wachten. Het gastenvervoer kan u van de afdeling Radiotherapie naar ingang nummer 11 brengen. Houdt u er rekening mee, dat u meestal even moet wachten. Als u met een ambulance bent gekomen belt één van onze medewerkers deze voor u.

In het protonentherapiecentrum kunt u een taxi, ambulance of gastenvervoer laten bellen door een baliemedewerker.
Gastenvervoer op het UMCG-terrein is beschikbaar op werkdagen van 7.30 - 20.30 uur en in het weekend en op feestdagen van 14.00 - 18.00 uur.

Roken tijdens de behandeling

Roken tijdens radiotherapie wordt ten sterkste afgeraden. Het is bekend dat patiënten die blijven roken tijdens de behandeling meer last van bijwerkingen hebben. Daarnaast is er een grotere kans dat de tumor weer terugkomt.

Toiletten

Voor patiënten die tijdens de bestraling ook chemotherapie krijgen, heeft de afdeling speciale (invaliden)toiletten. U herkent deze toiletten aan de speciale sticker op de deur. Ze zijn ook geschikt voor rolstoelen.

Controles tijdens de behandeling

In de periode dat u bestraald wordt, heeft u controleafspraken met:
- de radiotherapeut-oncoloog;
- de Patiëntenservice;

- de diëtist;
- de mondhygiënist.

De radiotherapeut-oncoloog

Tijdens de behandelingsperiode heeft u elke week een afspraak met uw radiotherapeut-oncoloog. U bespreekt dan de effecten en bijwerkingen van de behandeling. Als u vragen heeft, kunt u die stellen. En als er problemen zijn, kunt u dit ook laten weten. U kunt iemand meenemen naar deze afspraak, als u dat prettig vindt.
Voorafgaand aan dit bezoek vragen wij u een vragenlijst in te vullen, die vooral over uw (lichamelijke) klachten door de bestraling gaan. We kunnen u hierbij helpen, als u dit wilt.
Als u klachten of problemen heeft, die niet kunnen wachten tot de wekelijkse afspraak met uw behandelend radiotherapeut-oncoloog, kunt u terecht bij de medewerker Patiëntenservice. Als het nodig is zal de medewerker contact opnemen met uw behandelend arts.
Bij problemen of urgente vragen buiten kantoortijden of in het weekend, die te maken hebben met uw bestralingsbehandeling op onze afdeling, kunt u contact opnemen met de dienstdoende radiotherapeut-oncoloog. Deze is via het algemeen telefoonnummer van het UMCG bereikbaar. Voor vragen gerelateerd aan de behandeling met chemotherapie of immunotherapie kunt u terecht bij uw behandelend medisch-oncoloog en voor algemene klachten, problemen of vragen kunt u contact opnemen met uw huisarts.

Patiëntenservice

Ook gaat u elke week een keer langs bij Patiëntenservice. We wegen u dan, om uw gewicht in de gaten te houden. Door de bestraling kunt u minder zin in eten en drinken krijgen. Als u te veel afvalt, kunnen we daar iets aan doen. Verder kunt u hier terecht voor huid- en wondverzorging. U kunt een crème krijgen tegen irritatie, branderigheid en jeuk. Bij een open huid krijgt u advies over en hulp bij de verzorging.

Diëtist

Het is belangrijk dat u goed blijft eten en drinken. De diëtist kan u hierbij helpen. In de eerste week van de bestralingen heeft u een kennismakingsgesprek. Als het nodig is, kunt u vervolgafspraken maken. De diëtist is op dinsdag en vrijdag van 8.30-17.00 uur op onze afdeling. De diëtist is ook telefonisch te bereiken op (050) 361 46 03 en per e-mail op dietistoncologie@umcg.nl.

Mondhygiënist

U kunt last krijgen van een droge mond, taai slijm en minder smaak. Om hier iets aan te doen, gaat u dagelijks naar de mondhygiënist op de afdeling Radiotherapie aan de Fonteinstraat 18. De mondhygiënist kan uw mond schoonmaken en adviezen voor thuis

geven. U kunt zonder afspraak binnenlopen op maandag, woensdag en donderdag van 8.30 - 12.00 uur en van 13.00 - 16.00 uur, dinsdag van 13.00 - 16.00 uur en op vrijdag van 8.30 - 12.00 uur.

Bijwerkingen tijdens de bestraling

Iedereen krijgt tijdens de behandeling last van bijwerkingen. Dit komt doordat de straling ook gezonde cellen raakt. Niet iedereen heeft evenveel last van de bijwerkingen. Het hangt af van het gebied wat bestraald wordt en de hoeveelheid straling. We kunnen niet voorspellen hoeveel last u krijgt van de bijwerkingen.

De bijwerkingen beginnen vaak in de 3e of 4e week van de behandeling. In de weken daarna worden ze over het algemeen erger. Ze zijn meestal het ergst in de week nadat u klaar bent met de behandeling. Vanaf ongeveer 2 weken na het einde van de behandeling worden de bijwerkingen weer minder erg.

De meest voorkomende bijwerkingen zijn:
- een droge mond, taai slijm en minder smaak;
- geïrriteerd slijmvlies in de mond en keel;
- slikklachten;
- een hese stem;
- een geïrriteerde, branderige, jeukende en/of open huid ;
- haaruitval;
- moeheid.

Droge mond, taai slijm en minder smaak

Bij bestraling van uw mondholte kunt u last krijgen van een droge mond, minder smaak en taai en plakkerig speeksel. Dit kan ervoor zorgen dat u minder zin in eten en drinken heeft. Het is belangrijk dat u toch goed blijft eten en drinken voor een goed herstel.

Adviezen bij een droge mond
- Spoel de mond regelmatig en drink vaak kleine slokjes water.
- Kauw op (suikervrije) kauwgom of fris-zure producten zoals appel en komkommer. Hiermee kan de speekselproductie opgewekt worden.
- Neem bij iedere hap voedsel iets te drinken om zo het eten met vocht weg te spoelen.
- Gebruik royaal jus of saus bij de warme maaltijd.
- Besmeer brood met smeuïg beleg, zoals jam of leverpastei.
- Zorg ervoor dat u ook ’s nachts drinken binnen handbereik heeft staan. Gebruik ’s nachts geen dranken met suiker.

Adviezen bij taai slijm

- Heeft u veel last van slijmvorming? Drink en eet dan zure melkproducten zoals karnemelk, yoghurtdranken, yoghurt en kwark. Gewone melk en vla zorgen juist voor extra slijm. Als u toch liever melk of vla eet of drinkt, dan helpt het om daarna uw mond te spoelen of iets anders te drinken, zoals thee, sap of water.
- Cola (zonder suiker), eventueel zonder prik, of ananassap helpt soms ook tegen taai slijm.

Adviezen bij smaakverandering of smaakvermindering

Het kan gebeuren dat het eten anders gaat smaken of minder gaat smaken. Ook kunt u last krijgen van een vieze smaak in de mond. Om een frisser gevoel in de mond te krijgen kunt u het volgende proberen:

- Drink fris-zure dranken zoals karnemelk, yoghurtdrank of vruchtensap.
- Kauw op fris-zure producten zoals komkommer of appel.
- Kauw op (suikervrije) kauwgom of zuig op suikervrije zuurtjes/snoepjes.
- De temperatuur van het eten beïnvloedt de smaak. Probeer op welke temperatuur gerechten het beste smaken. Koude gerechten hebben een minder sterke smaak dan warme gerechten.

Geïrriteerd slijmvlies in de mond en keel en slikklachten

In uw keel en mond zitten slijmvliezen. Dit is een dunne laag cellen. Bij bestraling van de mond, keel of hals gaan de slijmvliezen zwellen of kapot. Het voelt 'branderig' aan en doet pijn. Slikken en kauwen is moeilijk en lijkt soms zelfs onmogelijk. Het is belangrijk dat u toch goed blijft eten en drinken. Ook om blijvende slikklachten te voorkomen. U kunt aan de diëtist vragen of u anders of extra moet eten.

Adviezen bij slikklachten

Als u slikklachten heeft, helpt het als u:

- Niet rookt.
- Geen alcohol drinkt.
- Geen prik drinkt.
- Geen scherpe kruiden en specerijen eet.
- Geen hard voedsel zoals broodkorsten, rauwkost of noten eet. Eet liever zachte vleessoorten, vis, eieren, pasta of puree, fijngemaakte groenten, melk en melkproducten.
- Het voedsel heel fijn snijdt en de tijd neemt om te eten.
- De warme maaltijd smeuïg maakt met appelmoes, bouillon, jus of saus.
- Granenpap (havermout, brinta, gort- of griesmeelpap) neemt indien brood niet meer lukt.

- Uw warme eten en drinken laat afkoelen.
- Eventueel met een rietje drinkt. U kunt dan zo sturen dat de drank in het minst pijnlijke gedeelte van de mond komt.

Wat ook helpt bij slikklachten en weinig zin in eten:
- Drink veel; ongeveer 1,5 liter vocht per dag.
- Eet vaker per dag een klein beetje in plaats van 3 grote maaltijden.
- Eet veel eiwitten, zoals vlees, vis, kip, eieren, peulvruchten, tofu, kaas, vleeswaren, pindakaas, melk- en melkproducten.

Bij heel erge slikproblemen met veel gewichtsverlies en/of uitdroging plaatsen we soms een neusmaagsonde. Dit is een slangetje dat via de neus naar de maag loopt. Via dit slangetje kunnen we vloeibaar voedsel geven.
Mensen die een combinatie van bestraling en chemotherapie krijgen, hebben meer slikproblemen. Om dit te voorkomen, krijgen ze meestal al voor de behandeling een PEG-sonde. Dit is een slangetje door de buikwand naar de maag. Als u een PEG-sonde krijgt, vertelt uw medisch oncoloog u hierover.

Een hese stem

Als u bestraald wordt op een plek waar de stembanden zitten, kunt u last krijgen van heesheid. Als u al hees bent, dan kan dit erger worden. Dit is vaak tijdelijk. We weten niet of u na de bestraling uw stem helemaal terugkrijgt.

Huidproblemen

U kunt last krijgen van de huid in het gebied dat wordt bestraald. Dit begint vaak met een rode huid, die vaak jeukt en een trekkerig en branderig gevoel geeft. De huid kan donkerder worden bij meer pigmentvorming. Soms krijgen mensen blaren. Huidproblemen zijn het sterkst in huidplooien, zoals achter het oor of in de hals.

Een aantal adviezen over de verzorging van uw huid
- Probeer niet te krabben aan de bestraalde huid. U kunt bij Patiëntenservice een crème krijgen tegen de jeuk.
- Gebruik van cosmetische producten, parfum, sterk geparfumeerde body lotions, haarverf, haargel, etc. is mogelijk zolang er geen huidirritatie is. Enige voorzichtigheid blijft geboden.
- Is de huid open? Vraag advies aan uw arts of Patiëntenservice over de verzorging en behandeling.
- Plak geen pleisters op de bestraalde huid tijdens en vlak na de bestralingsperiode.
- Het gebruik van zeep is toegestaan.

- Elektrisch scheren en nat scheren hebben beide voor- en nadelen.
- Draag geen stugge, schurende en knellende kleding.
- Blijf uit de zon. Gaat u wel in de zon of onder de zonnebank? Gebruik dan een zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor.

Huidproblemen kunnen ontstaan vanaf de 2e week van de bestraling. Ongeveer 2 weken na de laatste bestraling beginnen de klachten af te nemen. De roodheid gaat niet meteen weg. Open plekken hebben even tijd nodig om te genezen.

Haaruitval

Als u wordt bestraald op een plaats waar haar groeit, dan kan uw haar op die plek uitvallen. Een paar maanden na de bestraling begint het haar meestal weer te groeien. Het haar is vaak wel dunner en slapper dan voor de behandeling. Hoe lang het herstel duurt, hangt af van de totale dosis straling die u heeft gekregen en van de normale groeikracht van uw haar.

Moeheid

Veel patiënten zijn moe. Daardoor kunnen ze moeite hebben met dingen doen. Ook kunt u problemen hebben met concentreren en dingen onthouden. U kunt ook prikkelbaar zijn. Een goede conditie is belangrijk. Probeer daarom:

- uw conditie op peil te houden door te blijven bewegen, bijvoorbeeld door te wandelen of fietsen. Luister wel goed naar uw lichaam;
- uw activiteiten goed over de dag en week te verspreiden;
- lichamelijke en geestelijke activiteiten af te wisselen;
- dingen uit te proberen, ervaren wat er gebeurt en uw grenzen te leren kennen;
- voor rust te zorgen, bijvoorbeeld door af en toe uw telefoon op ‘stil’ te zetten;
- zelf te bepalen wat voor u belangrijk is, en dit niet aan anderen over te laten;
- elke dag op tijd op te staan en naar bed te gaan.

Bijwerkingen na de bestraling

Nadat de behandeling is afgelopen, kunt u last krijgen van langdurige en blijvende bijwerkingen. Dit zijn:

- moeheid;
- een droge mond;
- smaakverlies;
- slikproblemen;
- een slechter werkende schildklier;
- verwerkingsproblemen.

Moeheid

Veel patiënten houden lang last van moeheid, soms wel tot een jaar na de behandeling. Dit 1e jaar staat in het teken van lichamelijk en emotioneel herstel. Probeer de draad weer op te pakken, thuis, met sociale contacten en op uw werk. Probeer ook lichamelijk actief te zijn. Daardoor slaapt u beter en voelt u zich minder snel geestelijk moe.

Het UMCG Centrum voor Revalidatie heeft een oncologisch revalidatieprogramma. Dit programma richt zich op lichamelijke training, omgaan met uw energie, en de emotionele en psychische gevolgen van kanker. Een arbeids- of ergotherapeut kan aanvullende ondersteuning geven. Bij Patiëntenservice kunt u een brochure over oncologische revalidatie krijgen.

Droge mond

De meest voorkomende klacht is een droge mond. De klachten nemen de eerste 2 jaar na de behandeling langzaam af. Er is geen behandeling voor. De klachten kunnen minder worden door bijvoorbeeld veel te drinken en door kunstspeeksel te gebruiken. Vraag uw radiotherapeut-oncoloog hiernaar.

Smaakverlies

Veel mensen hebben na de behandeling last van smaakverlies. Meestal komt de smaak na een paar weken tot maanden terug. Soms komt de smaak niet helemaal terug of is de smaak anders.

Slikproblemen

Het kan zijn dat u problemen houdt met slikken. Hoe erg die problemen zijn, hangt onder andere af van de dosis van de bestraling, of u ook chemotherapie heeft gehad en hoe groot het bestralingsgebied was. Bij erge slikproblemen vóór de bestraling en bij veel gewichtsverlies is de kans dat de slikklachten blijven groter. U kunt deze klachten proberen te voorkomen door tijdens de behandeling zoveel mogelijk te blijven slikken. Zo traint u uw slikspieren.

Slechter werkende schildklier

Door de bestraling kan de schildklier trager gaan werken. Dit kan zorgen voor moeheid, sloomheid, slaperigheid, zwaarder worden en stemmingsveranderingen. Daarom neemt Patiëntenservice regelmatig bloed af. Zo kunnen we controleren hoe uw schildklier werkt. Als dat nodig is, krijgt u hier medicijnen voor via uw huisarts.

Verwerkingsproblemen

Als u behoefte heeft om te praten over uw situatie kunt u dit bespreken met uw arts of met de medewerker Patiëntenservice. U kunt ook informatie krijgen over begeleiding voor uzelf of voor uw partner en/of uw kinderen. Uw behandelend arts kan u ook naar een medisch psycholoog of maatschappelijk werker verwijzen.

Het kan ook zijn dat u juist met medepatiënten wilt praten. Het is goed om u hierbij te bedenken, dat de patiënten in de wachtkamer van de afdeling Radiotherapie misschien niet de juiste gesprekspartners zijn. Als u in contact wilt komen met lotgenoten kan de medewerker Patiëntenservice u verwijzen naar Patiëntenvereniging HOOFD-HALS.

Controles na de behandeling

Na de laatste bestraling maakt u afspraken over deze controles met uw radiotherapeut-oncoloog. Deze afspraken kunnen ook telefonisch of middels beeldbellen plaatsvinden. Hoe vaak, hoe lang en bij wie u onder controle blijft, hangt af van uw situatie. Vaak blijft u ook onder controle bij een kno-arts, kaakchirurg en/of dermatoloog. Het doel van de controles is:

- controleren of de behandeling aanslaat;
- kijken of u bijwerkingen heeft, om ervoor te zorgen dat die behandeld worden.

Controle op acute bijwerkingen

De acute bijwerkingen zijn vaak het ergst in de eerste 2 weken na de laatste bestraling. U heeft in die weken dan ook de meeste last hiervan. Als het nodig is, komt u wekelijks voor controle totdat de ergste bijwerkingen voorbij zijn.

Controle na 6 weken

Tijdens deze controle onderzoekt de radiotherapeut-oncoloog u. De arts kijkt naar het effect van de bestraling op de tumor. Ook kijken we of er nog bijwerkingen zijn.

Scan na 8 weken

Veel patiënten krijgen na ongeveer 8 weken een CT- en/of een MRI-scan. Dit om het effect van de bestraling op de tumor te beoordelen. Als u een scan krijgt, hoort u dit van uw radiotherapeut-oncoloog. Ook tijdens deze scan heeft u het masker weer op.

Patiëntenservice

Als de radiotherapeut-oncoloog dat nodig vindt, gaat u bij uw controlebezoek langs bij Patiëntenservice. U wordt dan gewogen, we nemen bloed af en kijken hoeveel speeksel u aanmaakt. We vragen u dan ook om een vragenlijst over bijwerkingen in te vullen. Hiervoor krijgt u een QR-code van de baliemedewerker bij het aanmelden voor uw controleafspraak.

Voorbeeldvragen voor het eerste gesprek met de radiotherapeut-oncoloog

Binnenkort heeft u uw eerste gesprek met uw radiotherapeut-oncoloog. Als u niet goed weet welke vragen u tijdens dit gesprek kunt stellen, kan onderstaande checklist helpen. U kunt op de checklist aanvinken op welke vragen u graag een antwoord wilt hebben.

Radiotherapie (bestralingsbehandeling)

☐ Wat zijn de verschillende behandelopties voor mij?
☐ Wat is het doel van mijn behandeling?
☐ Wanneer begin ik met mijn behandeling?
☐ Hoe vaak moet ik bestraald worden, hoe lang moet ik bestraald worden en hoe lang duurt de bestraling per keer?
☐ Wat moet er nog gebeuren voordat de bestraling kan beginnen?
☐ Wat zijn de bijwerkingen op de korte en lange termijn?
☐ Welk effect heeft de bestraling op mijn dagelijks leven?
☐ Hoe gaat het verder na de behandeling?

Ruimte voor eigen vragen

- _____
- _____
- _____
- _____

De antwoorden op de vragen van de checklist kunnen per patiënt en per situatie verschillen.

Heeft u andere vragen waarop u het antwoord wilt weten voordat uw eerste gesprek begint, kijkt u dan op de website van de afdeling radiotherapie.umcg.nl op het tabblad ‘Patiënten’. Bij ‘Overige patiënteninformatie’ staat een begrippenlijst en een ‘vraag en antwoord’-overzicht voor protonentherapie.

Tips voor tijdens het gesprek

- Neem dit boekje met uw vragen mee.
- Vaak is het fijn als er een vertrouwd iemand met u mee gaat naar het gesprek, die u steunt en met u meeluistert.
- U, of degene die met u mee is kan aantekeningen maken tijdens het gesprek. U kunt dan thuis de antwoorden nog eens rustig nalezen.
- Als u iets niet goed begrijpt of ergens over twijfelt, vraag de radiotherapeut-oncoloog dan om uitleg.
- Er bestaan geen domme vragen. Als u met een vraag zit kunt u deze altijd stellen.

Bent u niet tevreden? Vertel het ons!

Wij vinden het belangrijk dat u tevreden bent over onze behandelingen. Toch kan het gebeuren dat dit niet zo is. Klachten of opmerkingen over de behandeling kunt u het beste direct bespreken met uw behandelaar. U heeft zo direct de mogelijkheid een oplossing te zoeken en eventuele misverstanden recht te zetten. Wij zullen ons best doen een eventuele klacht zo goed mogelijk te behandelen en samen met u naar een bevredigende oplossing te zoeken.
Vindt u dit niet voldoende dan kunt u uw klacht ook bespreken met een medewerker van de afdeling Patiënteninformatie. U kunt hiervoor tijdens kantooruren bellen naar telefoonnummer (050) 361 33 00 of een e-mail sturen naar patienteninformatie@umcg.nl
Met de medewerker kunt u overleggen welke weg u verder kunt bewandelen en hij kan u advies geven over uw rechten, klachtenprocedures en wettelijke regelingen. U kunt bij de medewerker de brochure 'Bent u niet tevreden? Vertel het ons!' van het UMCG opvragen.

© UMCG, 2024.
Voor vragen over hergebruik van deze informatie kunt u terecht bij
UMC-staf Communicatie via communicatie@umcg.nl.

Universitair Medisch Centrum Groningen
Hanzeplein 1, Postbus 30 001, 9700 RB Groningen

VLK636/2401